

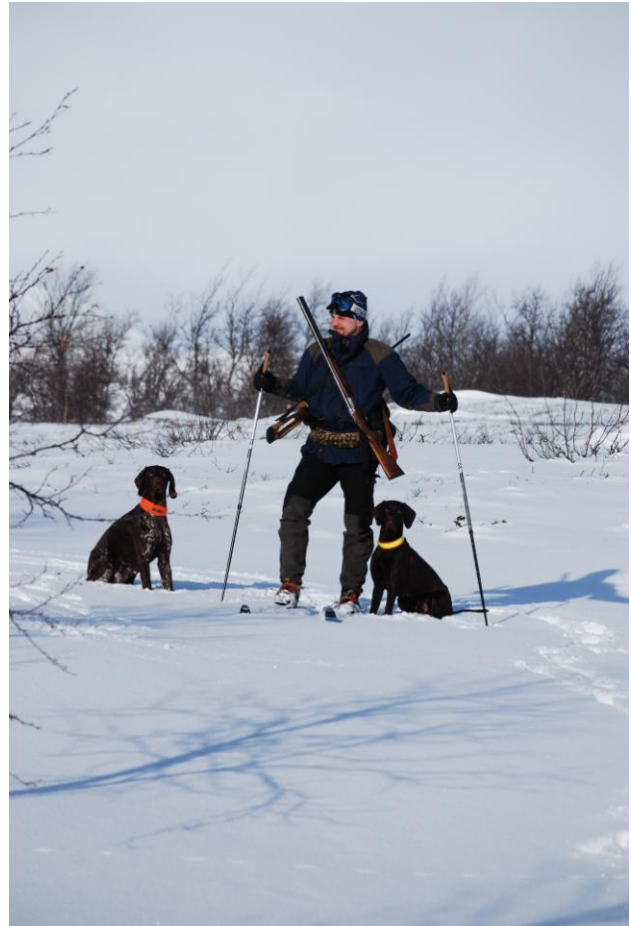
Vinterripjakt

– en jaktupplevelse du vill uppleva igen

Det är i början av mars och färden går mot nordväst. Vi stannar bilen där vägen slutar precis vid foten av den fantastiska svenska fjällvärlden. Med på resan är två förväntansfulla jägare, ivriga fågelhundar och en hel del mer eller mindre nödvändig utrustning. Framför oss ligger nu en hel vecka vigd åt fjällviddernas tappra fågel, ripan. Du som redan upplevt denna jakt vet precis vad jag pratar om. Om inte - börja planera din nästa stora jaktupplevelse.

Fjällvärlden bjuder alltid sina besökare på upplevelser. Dessa blir mycket lätt beroendeframkallande. Få jakter i vårt land kan bjuda på samma storslagna inramning. Är dessutom vädergudarna på gott humör finns risk för att du blir fast på riktigt. Vinterripjakten är dock en jaktform som kräver en del för att bli lyckosam.

Traditionellt förknippas vinterns ripjakt med mycket skidåkning, finkalibrig kulbössa på ryggen och idog kikarspaning efter vita fjällripor. Men vinterfjället kan även bjuda på fantastisk jakt med hagelbössa över en stående fågelhund. Oavsett vilken jaktform du väljer är en sak oundviklig – fjället avslöjar skoningslöst undermålig utrustning och bristande kondition. För dig som ännu inte blivit invigd i vinterjaktens utmaningar följer här några tips, inhämtade från egna strapatser i både med och motgång.

...Dresses for success

...Vorsteher – när jägaren själv får välja

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

Två ripor med skilda beteenden

Fjällripan – återfinns högre upp på kallfjällets avblåsta knabbar och steniga branter, där kråkbär och annat ätbart tittar fram. Fjällripan har ett karaktäristiskt knarrande, nästan rapande läte. Tuppen går heller inte ta miste på med sitt svarta ögonstreck. Fjällripan har en tendens att löpa undan en fara som närmar sig. Jägaren med kulbössor gör klokt i att relativt snabbt komma till skott. Fjällripan trycker generellt sämre än dalripan, till förtret för den som jagar med hund. Men beteendet varierar rejält med väder, klockslag och gud vet vad. Ibland bjuds fantastiska stunder med trygga fåglar. Lägg dessa på minnet, alltför ofta är läget det motsatta. För ett tränat öga och en bra handkikare går det faktiskt få syn på fåglarna på mycket stora avstånd. De vita riporna lyser nästan av sig mot den vita snön. Ett gammalt fjälljägar-knep är annars att ropa på fjällripan. Om deras frid störs kan de missnöjt börja knarra, och avslöja sitt tillhåll.

Dalripan – den större släktingen hittas ofta lite lägre ner på fjället där björkar och viden ger skydd och föda. Blåsiga hårda dagar på kallfjället är det dalripan som räddar jaktdagen. Tyvärr är skidföret i regel sämre på lägre höjder. Då kan det vara värt att skida längs sjökanternas videsnår. Där kan föret vara bättre och chansen att hitta fågel är stor. Soliga lugna eftermiddagar kan du hitta dalripan uppe i fjällbjörkarna. Enkla att se, men inte alltid så lätta att överlista. Stöter man dalripan så flyger hon sällan långt. Lika fullt är hon svår att få syn på då hon gärna tar skydd tätt vid trädstammar.

...Fjällripan överlistas enklast med kulbössor. En lydig hund gör dessutom jakten betydligt roligare och effektivare

...Dalripan bjuder oftast på bästa jakten med hund

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

Maximera dina chanser

Alla gillar sol och lä - riporna är inget undantag. Varför inte prova tänka lite som en ripa - var finns maten? Var finns skydd från bitande vindar? Var har man uppsikt och fri flyktväg? Raviner och andra naturliga formationer i landskapet som ordnar ovanstående är alltid heta områden. Hittar du spår av beteslöpor är du på rätt ställe. Du är bara där vid fel tidpunkt. Samma plats kan dock vara värd att besöka igen, t o m samma dag.

Håll ut jaktdagen - de sista timmarna bjuder ofta på bästa chanserna. Inför nattvilan blir fåglarna latare och vill ogärna ge sig ut på nya flygturer. Den som har krut kvar i ben, hund och bössa kan få uppleva en minnesvärd solnedgång. Tyvärr är det många som har slut på orken långt innan dess.

Ser du ripan ser den dig - nu är det inte läge att tveka. Ripan har enormt skarp blick och det är alltid hon som bestämmer hur nära du tillåts komma. Jägaren med kulbössa gör klokt i att snabbt ta sig i läge utan större krusiduller. Blir man för omständig kan oroliga fåglar börja springa undan och skottchansen går förlorad.

Jagar du med hund och hunden väl fattat stånd, var beredd att skjuta under hela tiden du närmar dig hunden. Ofta hinner du inte kommendera avance enligt skolboken. Riporna trycker inte lika snällt som på hösten. Att vingla fram på skidor med laddad bössa kräver dock viss försiktighet. Säkerheten är alltid viktigare än allt annat. Om möjligt, närma dig gärna hunden snett

...Soliga kanter är heta

...Vintercamo handlar mer om tycke och smak, mindre om jaktlig framgång.

...Skytte på skidor är utmanande. Glädjen av väl svingad bössa är delas mellan hund och jägare

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

uppiifrån. Då får du bra överblick och chansen till säkra skott ökar. Det går även utmärkt att jaga med kulbössa över en stående fågelhund. Ibland vill riporna inte trycka tillräckligt och hagelbössans räckvidd räcker inte till. En lydig hund och väl inskjuten studsare kan då lösa situationen. Nackdelen är att man får släpa en bössa till. Den som provat lär sig uppskatta lätta vapen.

Vinterjakt avslöjar dåliga grejer och bristande kondition

Vinterjakt – skidåkning och ännu mer skidåkning. När snön blåst ihop kan ripjägaren färdas stora sträckor utan större slit. Men alla jägare är kanske inte vana skidåkare och vinterfjällen bjuder heller inte alltid på hårda fina fören. Viss föreberedande grundträning inverkar klart positivt på upplevelsen. I valet av skidor gör man klokt i att lämna de bredare skogsskidorna hemma. Vallningsfria turskidor ger hyfsat fäste, men ta ändå med en burk fästvalla. Stighudar är en synnerligen god investering som snabbt betalar sig. De ger grymt fäste vilket inverkar påtagligt positivt på både humör, ork och skjutförmåga. Här är faktiskt även stavarna av viss betydelse. Välj alu-stavar med stora trugor - tåliga med bra stavfäste även i löst före.

Kalla pjäxor och skoskav – är ingen bra kombination. Välj därför skodon med omsorg och åk inte i helt oprövade skodon. Ilskna skoskav kan sabotera en hel jaktresa. Hittar du sköna varma pjäxor, så snåla inte. Slå även till på pjäxöverdrag så slipper du frysa om fötterna de kallaste dagarna.

...Stighudar ger skönt fäste

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

Det går även låta montera traditionella stövelbindningar på turskidor. Det möjliggör att du kan åka i vanliga vinterfodrade kängor. Ett bra val för den riktigt frusne.

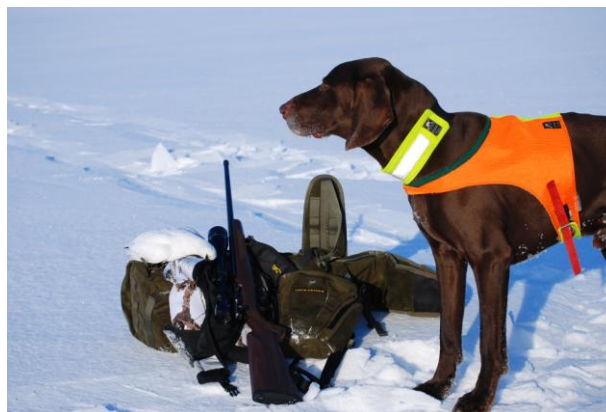
Snöskor och stegjärn – för den extreme. I vissa fören och rejält brant blockig terräng kan snöskor ha sitt berättigande. Men det går faktiskt undvika dylik mark. Står du i valet mellan skidor och snöskor vinner skidorna alla dagar i veckan. Dessa kan du ju glida på. Däremot är stegjärn ingen dum uppfinning. Den som verkligen vill utmana fjällriporna på högre höjder är bra fäste i ishala branter en ren livförsäkring.

Skalkläder – skydd mot vind och väta. Vissa väljer kläder med vinterkamouflage andra jagar i mer färgglada kreationer. Vad som är bättre verkar riporna bestämma dag från dag. Men oavsett vilken skaljacka och byxa du väljer finns några viktiga funktioner. Som t ex stadiga blyxtlås som går hantera med tjocka handskar. Skaltyget ska stå emot bitande vind och inte samla på sig en massa snö.

Ryggsäck - med rätt innehåll. Utbudet av ryggsäckar har länge varit nästan oändligt. Men på senare tid har det börjat komma riktigt bra säckar för jägare av båda kön. En s k hölsterryggsäck med rejält avbärarbälte och skjutvänliga tunna axelremmar är ett ypperligt val. Bössans tyngd fördelas snällt på båda axlar och säcken stör heller inte nämnvärt vid hagelskytte. När det kommer till bra att ha prylar i säcken är det lätt att man tar med för mycket. Summan av allt bra blir fort tung börda. Adderar man dessutom den

...Bra skalkläder är viktigare än färgen

...Ryggsäcken ska rymma det väsentliga

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

jaktlycka som kan infinna sig under dagen kan det bli onödigt jobbigt. Ta bara det väsentliga, navigeringsutrustning, extra batterier, skidglasögon, matsäck, extra handskar, ombyteströja, tunn värmande dunjacka och en rånarluva, även kallad baklava. Kalla dagar, styv kuling och argt yrande snö är rånarluva och skidglasögon ett måste. Händerna är en annan svag punkt. Det är lätt att skida sig svettig. Fuktiga handskar kyler snabbt ner händerna vilket kan inverka påtagligt negativt på skyttet.

Handkikare – en livsinvestering med kort avskrivning. Det sägs att man har rätt till tre tokiga inköp i sitt liv. Dit hör dock inte en rejäl handkikare. Det är lite som att ta bort ett plåster. Det svider till rejält när det ska göras men sedan är det bortglömt. Varje jakttag för resten av livet kommer nyttan att göra sig påmind. Under vinterripjakt är just kikarspaning något som ofta avgör resultatet. Många onödiga kilometer skidåkning kan undvikas just med handkikaren. Leta efter intressanta stråk, viden, avblåsta knabbar och beteslöpor. Åk mot dessa och spana mer intensivt. Inte sällan slutar en löpa i en tryckande ripa.

...Släpa på lagom mycket. Glöm inte att riporna väger en del också

...Vidderna är stora. En handkikare ökar chansen att hitta fågel och minska onödig skidåkning

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

Smarta förberedelser innan jakten

Fett och minusgrader – ingen bra kombination. Kraftig kyla riskerar ställa till det för den som slarvat med vapenvården. Bössans mekanism ska vara ren och inte överdrivet smord. Speciellt känsliga är finkalibriga kulvapen. Men även en illa skött hagelbössa kan börja krångla. Gammal smuts kombinerad med för mycket vapenolja och minusgrader kan odugliggöra bössan helt. Riskera inte en förstörd jakt. Det kostar heller inte många kronor att anlita en kunnig vapensmed, i fall du inte vill göra jobbet själv.

Välj ammunition som tål kyla.

Många minusgrader kan ställa till det i billigare krutsvaga patroner. Denna sanning är mest påtaglig för hagelbössan. Patroner som fungerar bra på hösten kan var direkt olämpliga på vintern. Flera saker inverkar. Skotthållen blir en aning längre vintertid, dessutom är fjäderdräkten tjockare. Ett snäpp grövre hagel med lite extra speed är att rekommendera. Jagar du med kula så ska du skjuta in vapnet under motsvarande temperatur som på jakten. Ta med en inskjutningstavla och testa på plats om inte annat. Lär dig även hantera den förrädiska vinden.

...låt inte en skitig bössa förstöra jakten

...Välj ammunition som tål kyla och har lite extra speed

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se

Jaga med kulvapen över stående fågelhund

Vissa kanske nu skakar på huvudet. Men varför inte kombinera två jaktformer på samma resa? Ibland vill inte ripan riktigt trycka. Det kan bli svårt att komma inom skotthåll med hagelbössan. En lydig hund och väl inskjuten småviltstudsare kan då lösa situationen. Enda nackdelen är att man får släpa en bössa till. Se det som stärkande friskvård. Förbered dig och hunden så att ni blir eniga i vad som ska gälla i en skottsituation.

...En välinskjuten studsare räcker inte. Du bör kunna hantera den i frisk vind också

Till sist och kanske viktigast av allt. Glöm inte toapapper, vildmarkens eget värdepapper – skitjakt på er!

Peter M Nilsson

Söderbodan 112, 934 91 KÅGE

tel. 070-280 73 93 e-post: peter@jaana.se www.jaana.se